https://jrl.ui.ac.ir/?lang=en

Journal of Researches in Linguistics
E-ISSN: 2322-3413
18(3), 81-102
Received: 26.02.2026 Accepted: 20.07.2026

Research Paper

The Reasons Common Names of Iranians and Arabs Have Different English Spellings: An OT Account

Bashir Jam *
Associate professor, Faculty of Letters and Humanities, University of Shahrekord, Shahrekord, Iran
bashir.jam@sku.ac.ir

Ali Roohani
Professor, Faculty of Letters and Humanities, University of Shahrekord, Shahrekord, Iran
roohani.ali@gmail.com

Abstract
Although Persian and Arabic languages share largely similar orthographies, the English spellings of common names of Iranian and Arab individuals, both originating from Arabic, exhibit notable differences. The present paper aimed to address these discrepancies. To this end, the different pronunciations of common graphemes in Persian and Arabic orthographies were first examined. Subsequently, the differences between the English spellings of common names in the two languages were analyzed in light of these pronunciation variations. The corpus of English spellings of Arabic names was drawn from various academic sources, as well as online searches for the English spellings of Arabic celebrities. The corpus of Iranian name spellings, however, was based on the authors' linguistic intuition and experience regarding the customary and accepted conventions for spelling Iranian names in English. Finally, the pronunciation changes of these graphemes from Arabic to Persian were analyzed within the framework of Optimality Theory in order to identify the phonological processes involved and the constraint rankings that gave rise to them. The findings indicated that the differences in English spellings of common Iranian and Arabic names were largely attributable to divergent pronunciations of shared graphemes in Persian and Arabic orthographies and broader phonological differences between the two languages. In addition, the degree of correspondence between the English writing system and the Persian/Arabic writing systems, along with established transliteration conventions, constituted further factors contributing to the divergent English spellings of common names in these two linguistic communities.
Keywords: Transliteration, Loan Phonology, Perso-Arabic Orthography, English Spelling of Names, Arabic Names of Iranians.

Introduction

This research aimed to examine the reasons why common names of Iranians and Arabs have different English spellings within the framework of Optimality Theory (Prince & Smolensky, 1993/2004). Like other loanwords, a name that passes from one language into one or more other languages is subject to changes and adaptation to the phonological system of the borrowing language. Iranians and Arabs share a substantial number of Arabic names and the prevalence of such names among Iranians is often motivated by religious factors. Although Persian and Arabic languages employ relatively similar scripts, the English spellings of these names differ between Iranians and Arabs. These differences generally stem from the divergent pronunciations of the same names in the two languages. The present study sought to investigate the reasons underlying these pronunciation variations.

*Corresponding author

2322-3413 © University of Isfahan
This is an open access article under the CC BY-NC-ND/4.0/ License (https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

https://doi.org/10.22108/jrl.2026.148539.1949

Materials & Methods

To conduct this study, the different pronunciations of graphemes shared by Persian and Arabic languages were first examined. The reasons for the differences between the English spellings of names in the two languages were then analyzed on the basis of these pronunciation variations and in light of the fact that the English spelling of names in each language follows its own phonological properties. The analysis also took into consideration the degree to which the English writing system can accommodate the writing systems of these two languages with respect to the phonemes corresponding to their graphemes, as well as the established and conventional transliteration practices used in each language.

The linguistic corpus for the English spelling of Arabic names was based on the standard Arabic pronunciation of these names as reported in studies by Arab linguists, together with online searches for the English spelling of well-known Arab figures, including scientists, athletes, actors, and politicians. The linguistic corpus for the English spelling of Iranian names, by contrast, was based on the authors' linguistic intuition and experience regarding the common and accepted conventions for writing these names in English script.

It should be noted that, in both Iranian and Arabic names, there are cases in which a single name is rendered in English in multiple ways; for example, the vowel /u/ in the name *Mahmoud* may also be represented as <oo>. In each instance, the differences between the English spellings of shared Iranian and Arabic names were compared in a table. Finally, the manner in which the pronunciation of each grapheme changed during the process of borrowing from Arabic into Persian was analyzed within the framework of Optimality Theory in order to identify which phonological processes occurred and which constraints, with what ranking, were responsible for their occurrence. On this basis, an analysis appropriate to each group of data was presented.

Discussion of Results & Conclusion

Owing to phonological mismatches, languages inevitably introduce orthographic adjustments during transliteration. Researchers who have examined the transliteration of Arabic proper names into English define transliteration as adaptation between two different writing systems from a linguistic perspective, encompassing personal names, place names, organization names, and loanwords.

Arabic names are transliterated in various ways. The present study attributed this variation to the complexities arising from the absence of Arabic phonemes in the English script and differing degrees of familiarity with English orthographic conventions. Empirically, this line of research demonstrated that spelling differences in names across languages are not random errors; rather, they result from systematic phonological adjustments made in accordance with the structural constraints of the target language. Another account explained spelling differences between names in source and target languages in terms of the replacement of phonemes and resolution of impermissible consonant clusters from the source language in the target language.

According to the findings of this study, the differences between the English spellings of common names of Iranians and Arabs are generally attributable to the divergent pronunciations of shared graphemes in Persian and Arabic languages and the broader phonological differences between the two languages. In addition, the degree of adaptability of the English writing system to the writing systems of these two languages, along with the conventional and established transliteration practices in Persian and Arabic languages, constitute further reasons for the differences observed in the English spellings of shared names of Iranians and Arabs.

نشریه پژوهش‌های زبان‌شناسی
سال هجدهم، شماره سوم، شماره ترتیبی۳۶، ۱۴۰۵، ص ۸۱-۱۰۲
تاریخ وصول: ۱۴۰۴/۱۲/۰۷ تاریخ اصلاحات: ۱۴۰۵/۰۴/۰۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۴/۲۹

مقاله پژوهشی

تحلیل دلایل تفاوت املای انگلیسیِ نام‌های مشترکِ ایرانیان و اعراب در چارچوب نظریه بهینگی

بشیر جم *
علی روحانی **

چکیده

با وجود اینکه زبان‌های فارسی و عربی خط نسبتاً مشترکی دارند، تفاوت‌های بسیاری میان املای انگلیسی نام‌های مشترک ایرانیان و اعراب که ریشهٔ عربی دارند وجود دارد. هدف پژوهش پیشِ رو پرداختن به دلایل این تفاوت‌ها است. در این پژوهش، نخست تلفظ متفاوت نویسه‌های مشترک در الفبای فارسی و عربی مورد بررسی قرار گرفت. سپس، دلایل تفاوت میان املای انگلیسی نام‌ها در این دو زبان بر اساس همان تلفظ متفاوت نویسه‌های مشترک مورد تحلیل قرار گرفت. سرانجام چگونگی تغییر تلفظ هر یک از نویسه‌ها از عربی به فارسی در چارچوب نظریهٔ بهینگی (Prince & Smolensky, 1993/2004) بررسی شد تا مشخص شود چه فرایندهایی رخ داده‌اند و چه محدودیت یا محدودیت‌هایی و با چه رتبه‌ای عامل رخداد این فرایندها هستند. طبق یافته‌های این پژوهش، این تفاوت‌ها کلاً ناشی از تلفظ متفاوت نویسه‌های مشترک فارسی و عربی و تفاوت میان واج‌شناسی این دو زبان است. همچنین، میزان انطباق‌پذیری سامانهٔ نوشتاری زبان انگلیسی با سامانه‌های نوشتاری این دو زبان و شیوه‌های رایج و جاافتاده این دو زبان در نویسه‌گردانی از دیگر دلایل تفاوت میان املای انگلیسی نام‌های مشترک ایرانیان و اعراب است.

کلیدواژه‌ها: نویسه‌گردانی، واج‌شناسی وام‌واژه‌ها، خط فارسی- عربی، املای انگلیسی نام، نام‌های عربی ایرانیان

* دانشیار گروه زبان انگلیسی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهرکرد، شهرکرد، ایران (نویسنده مسئول) bashir.jam@sku.ac.ir
** استاد گروه زبان انگلیسی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهرکرد، شهرکرد، ایران roohani.ali@gmail.com

2322-3413 © University of Isfahan
This is an open access article under the CC BY-NC-ND/4.0/ License (https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

https://doi.org/10.22108/jrl.2026.148539.1949

۱. مقدمه

وام‌واژه‌ها به‌لحاظ ویژگی‌های زنجیری و زبرزنجیری با سامانهٔ آوایی زبان وام‌گیرنده سازگار می‌شوند. در وضعیتی که در یک وام‌واژه واجی وجود داشته باشد که زبان وام‌گیرنده فاقد آن باشد. فرایند جایگزینی آن واج با همانندترین آوای موجود در زبان وام‌گیرنده«جایگزینی واج[1]» نامیده می‌شود(Campbell, 1998: 61). نامی که از یک زبان به زبان(های) دیگر می‌رود نیز همچون سایر وام‌واژه‌ها تابع تغییرات و سازگاری سامانهٔ آوایی با زبان وام‌گیرنده است. مانند نام عبری «میکائیل» که در زبان‌های انگلیسی، فرانسوی و روسی به ترتیب به مایکِل، میشِل و میخائیل تبدیل شده است.

ایرانیان و اعراب نیز نام‌های عربی مشترک بسیاری دارند. رواج نام‌های عربی میان ایرانیان غالباً دلیل مذهبی دارد. به رغم اینکه زبان‌های فارسی و عربی خط نسبتاً مشترکی دارند، شیوهٔ املای انگلیسی این نام‌ها نزد ایرانیان و اعراب متفاوت است. این تفاوت‌ها به‌طور کلی ناشی از تلفظ متفاوت این نام‌ها در این دو زبان است. در پژوهش پیشِ رو به دلایل این تلفظ‌های متفاوت پرداخته شده است.

۲. پیشینهٔ پژوهش

هرمانس[2] (1988) سازوکارهای ویژه نویسه‌گردانی نام‌ها و انطباق واجی آنها را در الفباهای مختلف (مثلاً از عربی یا سیریلیک به لاتین) تبیین کرده و توضیح می‌دهد که این زبان‌ها به دلیل عدم انطباق واجی، به‌طور اجتناب‌ناپذیری تعدیل‌های املایی را هنگام نویسه‌گردانی اعمال می‌کنند. العُنیزان[3] و نایت[4] (2002) نویسه‌گردانی را بر دو گونه می‌دانند؛ گونهٔ معمول مانند نویسه‌گردانی از عربی (و فارسی) به انگلیسی و گونهٔ معکوس که برعکس گونهٔ معمول است. به طوری که همان نامی را که پیش‌تر به انگلیسی نویسه‌گردانی شده این بار از انگلیسی به زبان اصلی برمی‌گردانند. کاشانی و همکاران (2005) که روی نویسه‌گردانی نام‌های خاص عربی به انگلیسی کار کرده‌اند نویسه‌گردانی را از دیدگاه زبان‌شناختی انطباق میان دو سامانهٔ نوشتاری متفاوت تعریف می‌کنند که دربرگیرندهٔ نام افراد، مکان‌ها، سازمان‌ها و وام‌واژه‌ها می‌شود. السلمان (2008) بر تنوع آوایی در گویش‌های عربی و تأثیر آنها بر آوانگاری عربی- انگلیسی پرداخته و نشان داده که چگونه این تنوعات به دلیل ویژگی‌های آوایی منحصر به‌فرد هر زبان، منجر به املای انگلیسی چندگانه برای یک واج یا واژهٔ عربی می‌شود. وی بر این باور است که این واگرایی با نبودِ یک سامانهٔ آوانگاری پذیرفته شدهٔ جهانی پیچیده‌تر شده و منجر به ناهماهنگی در شیوهٔ املای واژه‌های عربی به انگلیسی می‌شود. الجَرف (2022) بیان می‌دارد که نام‌های عربی در فیسبوک به شیوه‌های گوناگونی نویسه‌گردانی می‌شوند. وی دلیل آن را پیچدگی‌های ناشی از نبودِ واج‌های عربی در خط انگلیسی و تفاوت میزان آشنایی افراد با اصول املایی زبان انگلیسی می‌داند. آکواماه[5] و اودوم[6] (2023) در خصوص بومی‌سازی نام‌های عربی در بونو[7] (یکی از گویش‌های زبان آفریقایی اِکَن[8] در کشور غنا) نشان می‌دهند چگونه نام‌های خارجی برای تناسب با واج‌آرایی زبان مقصد تغییر شکل می‌یابند. این پژوهش به‌صورت تجربی نشان می‌دهد که تفاوت‌های املاییِ نام‌ها در میان زبان‌های مختلف، اشتباهاتی تصادفی نیستند؛ بلکه نتیجه تعدیل‌های نظام‌مند واج‌شناختی مطابق با محدودیت‌های ساختاری زبان مقصد می‌باشند.

تیموکزکو[9] (1999) به بررسی انتقال املایی در هنگام ترجمه پرداخته و نشان می‌دهد که چگونه انطباق نام‌ها میان زبان‌هایی که قواعد ساخت‌واژی کاملاً متفاوتی دارند، به ایجاد تنوع در املا می‌انجامد؛ زیرا مترجمان ناگزیرند میان حفظ شکل صوری نام و یا وفاداری به شکل آوایی آن، یکی را برگزینند. دیویس[10] (2003) راهکارهایی که مترجمان هنگام تبدیل املای نام‌ها از زبان مبدا به زبان مقصد به کار می‌گیرند را دسته‌بندی کرده است. او به طور خاص به پدیده بومی‌سازی نام‌های خارجی به لحاظ واج‌شناختی و دستوری، مطابق با آیین

[1] phoneme substitution or adaptation
[2] Hermans
[3] Al-Onaizan
[4] Knight
[5] Akuamah
[6].Odoom
[7] Bono
[8] Akan
[9] Tymoczko
[10] Davies

https://doi.org/10.22108/jrl.2026.148539.1949

نگارشی زبان مقصد می‌پردازد؛ مانند چگونگی تبدیل املای Henry در انگلیسی به Henri در فرانسه و Heinrich در آلمانی. کانگ[1] (2011) دلیل تفاوت املایی نام‌ها در زبان‌های مبدأ و مقصد را جایگزینی واج‌ها و خوشه‌های همخوانی غیرمجاز زبان مبدأ در زبان مقصد می‌داند.

طبق جست‌وجوی نگارندگان پژوهش پیشِ رو تاکنون هیچ تحقیقی پیرامون شیوهٔ املای انگلیسی واژه‌ها در زبان فارسی انجام نشده است. تنها یک شیوه‌نامه استاندارد نویسه‌گردانی فارسی به لاتینی وجود دارد که با همکاری چند زبان‌شناس ایرانی توسط سازمان ملی استاندارد ایران (۱۴۰۲) منتشر شده است. در این شیوه‌نامه تلاش شده تا ابزار برگرداندن سامانه نوشتاری فارسی به سامانه نوشتاری لاتینی را تأمین و در نتیجه، ارتباط‌های بین المللی را آسان‌تر کند؛ به گونه‌ای که انسان و ماشین قادر به برگرداندن یک به یک نویسه‌ها و بازسازی بدون ابهام نویسه‌های متن به‌صورت اولیه باشند. هدف این استاندارد آوانویسی نبوده و فقط ناظر بر نویسه‌گردانی متون، یعنی جایگزین کردن یک نویسه با نویسه دیگر بوده است.

در این جا به چند پژوهش در مورد زبان فارسی و ترکی استانبولی که به نحوی با موضوع پژوهش پیشِ رو مرتبط هستند اشاره می‌شود. کامبوزیا و هاشمی(۱۳۹۴) به ترتیب فرایند انطباق آوایی واکه‌ها و همخوان‌های وام‌واژه‌های روسی و واکه‌های وام‌واژه‌های عربی با نظام آوایی زبان فارسی را در چارچوب نظریهٔ بهینگی مورد بررسی قرار داده و به جایگزینی واکهٔ[ɑ]ی روسی با واکه‌های [e] یا [a] و جایگزینی همخوان /k/ی روسی با همخوان [ɢ] پرداخته‌اند؛ مانند تبدیل /kazak/ به [ɢazzaɢ] در واژهٔ قزاق.

جم و رزم‌دیده (۱۳۹۷) به بررسی تطبیقی جایگزینی همخوان‌های ملازیِ «ق» و «غ»ی عربی در فارسی معیار و گویش رودباری (کرمان) در چارچوب نظریهٔ بهینگی پرداخته و بیان می‌دارند این دو نویسه که در عربی به ترتیب به‌صورت همخوان‌های انسدادی بی‌واک /q/ و سایشی واک‌دار /ʁ/ تلفظ می‌شوند، هر دو در زبان فارسی معیار به صورت همخوان انسدادی واک‌دار /G/ تلفظ می‌شوند. ولی در رودباری همخوان /ʁ/ وجود دارد. ازاین‌رو، این همخوان با همخوان دیگری در برون‌داد جایگزین نمی‌شود. ضمن این که در این گویش همخوان بی‌واک /q/ در آغازهٔ هجا در بافت پیش از واکه‌های پسین با همخوان [k] و در بافت پیش از واکه‌های غیرپسین و در انتهای واژه‌ها با همخوان کامی [c] جایگزین می‌شود.

جم (۱۴۰۳الف) چگونگی جایگزینی دو واکهٔ کوتاه /ɪ/ و /ʊ/ در (وام)واژه‌های انگلیسی و عربی رایج در زبان فارسی را مقایسه کرده و نشان داده که این دو واکه در وام‌واژه‌های انگلیسی به ترتیب به نزدیکرین واکه‌ها یعنی واکه‌های افراشتهٔ کشیده [i] و [u] تبدیل می‌شوند. ولی این دو واکهٔ کوتاه در وام‌واژه‌های عربی به ترتیب به واکه‌های نیم‌افراشتهٔ کوتاه [e] و [o] تبدیل می‌شوند؛ زیرا شیوهٔ تلفظ دو واکهٔ کوتاه /ɪ/ و /ʊ/ به نشانه‌های نویسه‌ایِ کسره و ضمه در زبان فارسی بستگی دارد؛ در حالی که کسره و ضمه در زبان عربی به ترتیب به‌صورت دو واکهٔ افراشتهٔ کوتاه /ɪ/ و /ʊ/ تلفظ می‌شوند، در زبان فارسی به ترتیب به‌صورت دو واکهٔ نیم‌افراشتهٔ کوتاه [e] و [o] تبدیل می‌شوند. جم (۱۴۰۳ب) نیز چگونگی جایگزینی دو همخوان دندانی/ð/ و /θ/ در (وام)واژه‌های انگلیسی و عربی رایج در زبان فارسی را مقایسه کرده و نشان داده که جایگزینی این دو همخوان در (وام)واژه‌های انگلیسی به جایگاه آنها در هجا، و در واژه‌های عربی به شیوهٔ تلفظ نویسه‌های <ذ> و <ث> در زبان فارسی بستگی دارد. بدین شکل که این دو نویسه همیشه به ترتیب به‌صورت [z] و [s] تلفظ می‌شوند.

ارچیلاسون[2] (1999) اظهار می‌دارد که از میان نویسه‌های الفبای همگانی ترکی[3] که برای خانوادهٔ زبان‌های ترکی در ترکیه تصویب شده بود، نویسهٔ <ä>، که متناظر با واکهٔ پیشینِ گسترده بود، مورد پذیرش جمهوری آذربایجان قرار نگرفت و به جای آن نویسهٔ <ə> به کار رفت. چون نگارش نویسهٔ <ə>ی بی‌نقطه برای گویشوران آذری آسان‌تر از <ä>یِ دونقطه‌ای بود. افزون بر اینکه آنها از زمان شوروی سابق که خط سیریلیک را برای نگارش آذری به کار می‌بردند، به نگارش نویسهٔ <ə> خو گرفته بودند. بر اساس یلماز[4] (2011) پس از تغییر خط عربی به خط لاتینی برای نگارش زبان ترکی استانبولی سه نویسهٔ الفبای لاتین، یعنی Q، X و W که مناسب ترکی نبودند کنار گذاشته شدند و هفت نویسهٔ Ç، Ğ، J، Ş، İ، Ö و Ü که جزو الفبای لاتین نبودند به الفبای ترکی افزوده شدند.

[1] Kang
[2] Ercilasun
[3] Common Turkish Alphabet
[4] Yilmaz

https://doi.org/10.22108/jrl.2026.148539.1949

۳. روش پژوهش

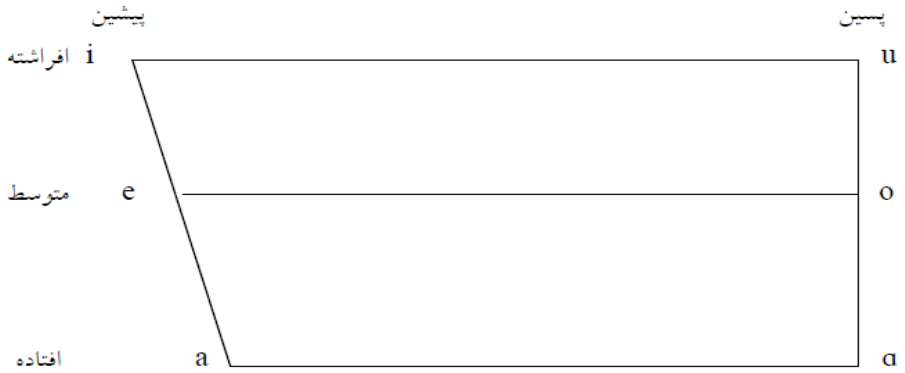
برای انجام این پژوهش، نخست تلفظ متفاوت نویسه‌های مشترک فارسی و عربی مورد بررسی قرار گرفت. سپس دلایل تفاوت میان املای انگلیسی نام‌ها در این دو زبان بر اساس همان تلفظ متفاوت نویسه‌های مشترک و با توجه به این واقعیت که املای انگلیسی نام‌ها در هر یک از این زبان‌ها تابع ویژگی‌های واج‌شناختی خاص خودش است، میزان انطباق‌پذیری سامانهٔ نوشتاری زبان انگلیسی با سامانه‌های نوشتاری این دو زبان به لحاظ واج‌های متناظر نویسه‌هایشان و شیوه‌های رایج و جاافتادهٔ این دو زبان در نویسه‌گردانی مورد تحلیل قرار گرفت. پیکرهٔ زبانیِ املایِ انگلیسیِ نام‌های اعراب بر اساس تلفظ فصیح عربی این نام‌ها در العنیزان و نایت (2002)، عبدالجلیل[1] و لرکی[2] (2003)، کاشانی و همکاران (2005)، فریمن[3] و همکاران (2006)، حبش[4] و همکاران (2007) و المحامید[5] و همکاران(2017)، جست‌وجوی اینترنتی املایِ انگلیسیِ نام افراد مشهور عرب شامل دانشمندان، ورزشکاران، بازیگران، سیاست‌مداران و ... و نیز املایِ انگلیسیِ نام دانشجویان عراقی مشغول به تحصیل در دانشگاهِ نگارندگان این پژوهش بود. پیکرهٔ زبانیِ املایِ انگلیسیِ نام‌های ایرانیان نیز بر اساس شم زبانی و تجربهٔ نگارندگان پیرامون شیوه‌های رایج و پذیرفتهٔ نگارش این نام‌ها به خط انگلیسی بود. گفتنی است که هم در نام‌های ایرانیان و هم در نام‌های اعراب مواردی وجود دارد که یک نام به گونه‌های مختلفی به انگلیسی نوشته می‌شود؛ مانند کاربرد <oo> و <ou> برای نگارش واکه /u/ مثلاً در نام «محمود». تفاوت املای انگلیسی نام‌های مشترک ایرانیان و اعراب در هر مورد در یک جدول مقایسه شد. سرانجام چگونگی تغییر تلفظ هر یک از نویسه‌ها طی فرایند وام‌گیری از عربی به فارسی در چارچوب نظریهٔ بهینگی (Prince & Smolensky, 1993/2004) بررسی شد تا مشخص شود چه فرایندهایی رخ داده‌اند و چه محدودیت یا محدودیت‌هایی و با چه رتبه‌ای عامل رخداد این فرایندها هستند. بر این پایه، برای هر گروه از داده‌ها تحلیلی متناسب با آنها ارائه شده است. این پژوهش به شیوهٔ توصیفی- تحلیلی انجام گرفته است.

٤. تحلیل داده‌ها

بخش تجزیه و تحلیل داده‌ها به ترتیب شامل دو بخش نویسه‌های همخوانی و نویسه‌های واکه‌ای است. استدلال‌های این بخش مبتنی بر اصول واج‌شناختی و نوشتاری است. در ابتدا لازم است سامانهٔ واکه‌های زبان‌های فارسی و عربی معرفی شوند:

(۱) واکه‌های زبان فارسی (استاندارد ملی ایران، ۱۴۰۴)

(1) Persian vowels

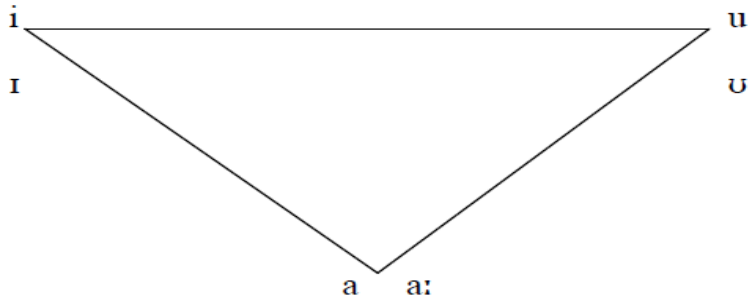

[1] AbdulJaleel
[2] Larkey
[3] Freeman
[4] Habash
[5] Almahameed

https://doi.org/10.22108/jrl.2026.148539.1949

(۲) واکه‌های زبان عربی[۱] (Huthaily, 2003؛ کامبوزیا و هاشمی، ۱۳۹۴؛ جم، ۱۴۰۳ الف؛ Gusdian & Lestiono 2021؛ Al-Mazrouei, 2023; Al Abdely & Ali, 2023)

(2) Arabic vowels

۱.٤. نویسه‌های همخوانی

در این زیربخش که مبتنی بر تلفظ متفاوت نویسه‌های همخوانی مشترک در فارسی و عربی می‌باشد، دلایل تفاوت میان املای انگلیسی نام‌های ایرانیان و اعراب مورد تحلیل قرار گرفته است.

۱.۱.٤. نویسهٔ همخوانی <و>

زبان عربی دارای همخوان دولبی /w/ و فاقد همخوان لبی–دندانی /v/ است. برعکسِ زبان عربی، زبان فارسی دارای همخوان /v/ و فاقد همخوان /w/ است. نبودِ همخوان دولبی /w/ در زبان فارسی موجب تبدیل آن به همخوان [v] در نام‌های عربیِ رایج میان ایرانیان شده است. بر همین اساس، نویسهٔ همخوانی <و> که در الفبای عربی متناظر با همخوانِ دولبیِ /w/ است، در الفبای فارسی متناظر با همخوان /v/ می‌باشد. از این رو، نویسه‌گردانیِ حرف <و> از عربی به انگلیسی با حرف <w> و از فارسی به انگلیسی با حرف <v> انجام می‌شود:

املای انگلیسی طبق تلفظ عربی English spelling based on Arabic pronunciation	املای انگلیسی طبق تلفظ فارسی English spelling based on Persian pronunciation	(۳)
Mousawi	Mousavi	«موسوی»
Waheed	Vahid	«وحید»
Wali	Vali	«ولی»
Wajeehah	Vajiheh	«وجیهه»
Wafaa	Vafa	«وفا»

عامل تبدیل همخوان /w/ به همخوان [v] در زبان فارسی تسلط محدودیت نشان‌داری [w]* بر محدودیت پایایی IDENT[bilabial] در رتبه‌بندی (۴) است؛ اولی تولید همخوان دولبی [w] را مجاز نمی‌شمارد[۲] و دومی تغییر در مشخصهٔ دولبی را جریمه می‌کند:

(4) *[w] >> IDENT [bilabial]

[۱] در منابع عربی که رویکرد سنتی‌تری دارند و فقط به کشش توجه دارند، واکه‌های کوتاهِ افراشته غالباً با نمادهای /i/ و /u/ (در برابر همتاهای کشیده /i:/ و /u:/) نشان داده شده‌اند. ولی در منابع نوین‌تر، این واکه‌ها غالباً با نمادهای /ɪ/ و /ʊ/ نشان داده می‌شوند. به نظر می‌رسد که اخیراً با گسترش و پیشرفت مطالعات واج‌شناختی و آواشناختی زبان عربی، با مقایسه این واکه‌ها با واکه‌های نرم(lax) /ɪ/ و /ʊ/ در زبان انگلیسی به این نتیجه رسیده‌اند که تفاوت خاصی میان تلفظ این واکه‌ها در زبان‌های عربی و انگلیسی وجود ندارد.

[۲] در نظریه بهینگی برای صورت‌بندی یک محدودیت نشان‌داری که ناظر بر عدم وجود یک واج در یک زبان است، در کنار آن واج یک ستاره می‌گذارند.

https://doi.org/10.22108/jrl.2026.148539.1949

تبدیل همخوان دولبی /w/ به همخوان [v] به عنوان نمونه در نام خانوادگی «موسوی» در تابلو (۱) تحلیل شده است.

تابلو ۱- تبدیل همخوان دولبی /w/ به همخوان [v]

Tableau 1- The change of bilabial /w/ to [v]

Input: /musawi/	*[w]	IDENT [bilabial]
a. ☞ [musavi]		*
b. [musawi]	*!	

همان گونه که در تابلو (۱) پیداست، گزینهٔ پایای (b) به دلیل وجود همخوان [w]، محدودیت نشانداری [w]* را نقض کرده است. بنابراین گزینهٔ (a) که این محدودیت را رعایت کرده به عنوان برون‌داد بهینه برگزیده شده است.

۲.۱.٤. نویسهٔ <ث>

نویسهٔ <ث> در زبان عربی به‌صورت همخوان دندانی /θ/ تلفظ می‌شود. ولی در زبان فارسی که فاقد این همخوان است، این نویسه در وام‌واژه‌ها و نام‌های عربی به‌صورت همخوان لثوی [s] تلفظ می‌گردد. بر این اساس، نویسه‌گردانی حرف <ث> از عربی به انگلیسی با <th> و از فارسی به انگلیسی با حرف <s> انجام می‌شود:

(۵)	املای انگلیسی طبق تلفظ فارسی English spelling based on Persian pronunciation	املای انگلیسی طبق تلفظ عربی English spelling based on Arabic pronunciation
«ثریا»	Sorayya	Thurayyaa
«کوثر»	Kosar	Kawthar
«کلثوم»	Kolsoum	Kulthoum
«ثمین»	Samin	Thameen
«ثنا»	Sana	Thanaa

عامل تبدیل همخوان دندانی /θ/ به همخوان لثوی [s] در زبان فارسی تسلط محدودیت نشان‌داری [θ]* بر محدودیت پایایی IDENT[dental] در رتبه‌بندی (۶) است؛ اولی تولید همخوان دندانی [θ] را مجاز نمی‌شمارد و دومی تغییر در مشخصهٔ دندانی را جریمه می‌کند:

(6) *[θ] >> IDENT [dental]

تبدیل همخوان دندانی /θ/ به همخوان لثوی [s] به عنوان نمونه در نام «ثمین» در تابلو (۲) تحلیل شده است.

تابلو ۲- تبدیل همخوان دندانی /θ/ به همخوان لثوی [s]

Tableau 2- The change of dental /θ/ to [s]

Input: /θamin/	*[θ]	IDENT [dental]
a. ☞ [samin]		*
b. [θamin]	*!	

همان گونه که در تابلو (۲) پیداست، گزینهٔ پایای (b) به دلیل وجود همخوان [θ]، محدودیت نشانداری [θ]* را نقض کرده است. بنابراین گزینهٔ (a) که این محدودیت را رعایت کرده به عنوان برون‌داد بهینه برگزیده شده است.

۳.۱.٤. نویسهٔ <ذ>

نویسهٔ <ذ> در زبان عربی به صورت همخوان دندانی /ð/ تلفظ می‌شود. ولی در زبان فارسی که فاقد این همخوان است، این نویسه در وام‌واژه‌ها و نام‌های عربی رایج در زبان فارسی به صورت همخوان لثوی [z] تلفظ می‌گردد. بر این اساس، نویسه‌گردانی حرف <ذ> از عربی

https://doi.org/10.22108/jrl.2026.148539.1949

به انگلیسی غالباً با <dh> و از فارسی به انگلیسی با حرف <z> انجام می‌شود:

(۷)	املای انگلیسی طبق تلفظ فارسی English spelling based on Persian pronunciation	املای انگلیسی طبق تلفظ عربی English spelling based on Arabic pronunciation
«ذکیه»	Zakiyyeh	Dhakiyyah
«ابوذر»	Abouzar	Aboudhar
«ذبیح»	Zabih	Dhabeeh
«ذکرالله»	Zekrollah	Dhikrullaah

گفتنی است از آنجا که <th>ی انگلیسی متناظر با هر دو همخوان /ð/ و /θ/ است[1] و امکان ایجاد تمایز بین این دو همخوان را ندارد، اعراب ترجیح داده‌اند که <th> را معادل نویسهٔ <ث> در نظر بگیرند و <dh> را بسازند و آن را معادل نویسهٔ <ذ> قرار بدهند.

عامل تبدیل همخوان دندانی /ð/ به همخوان لثویِ [z] در زبان فارسی تسلط محدودیت نشان‌داری [ð]* بر محدودیت پایایی IDENT[dental] در رتبه‌بندی (۸) است؛ اولی تولید همخوان دندانی [ð] را مجاز نمی‌شمارد و دومی تغییر در مشخصهٔ دندانی را جریمه می‌کند:

(8) *[ð] >> IDENT [dental]

تبدیل همخوان دندانی /ð/ به همخوان لثویِ [a] به عنوان نمونه در نام «ذبیح» در تابلو (۳) تحلیل شده است.

تابلو ۳- تبدیل همخوان دندانی /ð/ به همخوان لثویِ [z]
Tableau 3- The change of dental /ð/ to [z]

Input: /ðabiħ/	*[ð]	IDENT [dental]
a. ☞ [zabih]		*
b. [ðabiħ]	*!	

همان گونه که در تابلو (۳) پیداست، گزینهٔ پایای (b) به دلیل وجود همخوان [ð]، محدودیت نشانداری [ð]* را نقض کرده است. بنابراین گزینهٔ (a) که این محدودیت را رعایت کرده به عنوان برون‌داد بهینه برگزیده شده است.

٤.١.٤. نویسهٔ <ض>

برای تلفظ نویسهٔ <ض> در زبان عربی باید هنگام تولید همخوان /d/ ریشهٔ زبان را همزمان به عقب برد تا حلق تنگ شود. بنابراین، نویسهٔ <ض> صورت حلقی‌شدهٔ همخوان انسدادی /d/ است که با نشانهٔ /dˤ/ آوانگاری می‌شود. زبان فارسی فاقد این همخوان حلقی‌شده است. این نویسه در وام‌واژه‌ها و نام‌های عربی رایج در زبان فارسی (مانند نویسهٔ <ذ>) به صورت همخوان سایشی لثویِ [z] تلفظ می‌گردد. بر این اساس، نویسه‌گردانی حرف <ض> از عربی به انگلیسی غالباً با حرف <d> و از فارسی به انگلیسی با حرف <z> انجام می‌شود:

[1] برای نمونه، <th> در واژه worth به صورت /θ/ و در worthy به صورت /ð/ تلفظ می‌شود. بدین سبب اگر فراگیران ایرانی زبان انگلیسی به این تفاوت واقف نباشند به قیاس با تلفظ نویسه <th> در واژه worth، نویسه <th> در واژه worthy را نیز به صورت /θ/ تلفظ می‌کنند.

https://doi.org/10.22108/jrl.2026.148539.1949

(۹)	املای انگلیسی طبق تلفظ فارسی English spelling based on Persian pronunciation	املای انگلیسی طبق تلفظ عربی English spelling based on Arabic pronunciation
«راضیه»	Raziyeh	Radiyah
«رضا»	Reza	Rida
«رمضان»	Ramazan	Ramadan
«مرضیه»	Marziyeh	Mardiyah
«فضّه»	Fezzeh	Fiddah

عامل تبدیل همخوان حلقی‌شدهٔ /dˤ/ به همخوان غیرحلقی [z] در زبان فارسی تسلط محدودیت نشان‌داری */dˤ/ بر محدودیت پایایی IDENT [pharyngeal] در رتبه‌بندی (۱۰) است؛ اولی تولید همخوان حلقی‌شدهٔ [dˤ] را مجاز نمی‌شمارد و دومی تغییر در مشخصهٔ حلقی را جریمه می‌کند:

(10) *[dˤ] >> IDENT [pharyngeal]

تبدیل همخوان حلقی‌شدهٔ /dˤ/ به همخوان غیرحلقی [z] به‌عنوان نمونه در نام «رمضان» در تابلو (۴) تحلیل شده است.

تابلو ٤- تبدیل همخوان حلقی‌شدهٔ /dˤ/ به همخوان غیرحلقی [z]

Tableau 4- The change of pharyngealized /dˤ/ to [z]

Input: /ramadˤaan/	*[dˤ]	IDENT [pharyngeal]
a. ☞ [ramazɑn]		*
b. [ramadˤaan]	*!	

همان گونه که در تابلو (۴) پیداست، گزینهٔ پایای (b) به دلیل وجود همخوان حلقی‌شدهٔ [dˤ] محدودیت نشانداری *[dˤ] را نقض کرده است. بنابراین، گزینهٔ (a) که این محدودیت را رعایت کرده به‌عنوان برون‌داد بهینه برگزیده شده است.

٤.١.٥. نویسهٔ <ق>

تلفظ <ق>ی عربی با <ق>ی فارسی متفاوت است؛ <ق>ی عربی بی‌واک و <ق>ی فارسی واک‌دار است.[۱] به همین دلیل به پیروی از الفبای بین‌المللی آواشناسی، گونهٔ عربی را با نماد بی‌واک /q/ و گونهٔ فارسی را با نماد واک‌دار /G/ نشان می‌دهند.[۲] از این رو، نویسه‌گردانی حرف <ق> در نام‌ها از عربی به انگلیسی با حرف <q> و از فارسی به انگلیسی غالباً با <gh> انجام می‌شود:

(۱۱)	املای انگلیسی طبق تلفظ فارسی English spelling based on Persian pronunciation	املای انگلیسی طبق تلفظ عربی English spelling based on Arabic pronunciation
«قاسم»	Ghasem	Qaasim
«اقدس»	Aghdas	Aqdas
«قادر»	Ghader	Qaadir
«تقی»	Taghi	Taqi
«صادق»	Sadegh	Sadiq

گفتنی است که در مواردی به تاثیر از نویسه‌گردانی عربی به انگلیسی و به دلایل دینی، ایرانیان نویسهٔ <q> را به کار می‌برند. مانند املای

[۱] پس قاریان قرآن باید مراقب باشند که هنگام تلفظ <ق> تارآواهایشان لرزش نداشته باشد.

[۲] نویسه <ق> در برخی لهجه‌ها و گویش‌های زبان فارسی مانند کرمانی، یزدی و دزفولی به‌صورت بی‌واک تولید می‌شود.

https://doi.org/10.22108/jrl.2026.148539.1949

انگلیسی دانشگاه امام صادق (ع) و نام شهر قم که به ترتیب به صورت Imam Sadiq University و Qom نوشته می‌شود.

عامل تبدیل گونهٔ بی‌واک /q/ به گونهٔ واک‌دار [G] در زبان فارسی تسلط محدودیت نشان‌داری *[q] بر محدودیت پایایی IDENT[voice] در رتبه‌بندی (۱۲) است؛ اولی تولید همخوان بی‌واک [q] را مجاز نمی‌شمارد و دومی تغییر در مشخصهٔ واک را جریمه می‌کند:

(12) *[q] >> IDENT [voice]

تبدیل گونهٔ بی‌واک /q/ به گونهٔ واک‌دار [G] برای نمونه در نام «تقی» در تابلو (۵) تحلیل شده است.

تابلو ۵- تبدیل گونهٔ بی‌واک /q/ به گونهٔ واک‌دار [G]

Tableau 5- The change of voiceless /q/ to voiced [G]

Input: /taqi/	*[q]	IDENT [voice]
a. ☞ [taGi]		*
b. [taqi]	*!	

همان گونه که در تابلو (۵) پیداست، گزینهٔ پایای (b) به دلیل وجود همخوان [q]، محدودیت نشانداری *[q] را نقض کرده است. بنابراین گزینهٔ (a) که این محدودیت را رعایت کرده به عنوان برون‌داد بهینه برگزیده شده است.

اینک چنان‌چه نیاز باشد با ایجاد ارتباط میان نوشتار و آوا نشان بدهیم که املای انگلیسی همخوان واک‌دار [G] در نام‌های ایرانیان با <gh> است نه با <q>، به محدودیت دیگری نیاز داریم که به اطلاعات نویسه‌ای دسترسی داشته باشد. بر این پایه، محدودیت نویسه‌ای (۱۳) که تصریح می‌کند نویسه <q> معادل همخوان [G]نیست، پیشنهاد می‌شود:

(13) *[G]↔<q>

گفتنی است که واج‌شناسان نظریهٔ بهینگی که پیشتر شاهد مواردی از برهم‌کنش واج‌شناسی و نوشتار در تحلیل زبان‌های دیگر بودند، محدودیت‌های نویسه‌ای[1] را به عنوان گونهٔ سوم محدودیت‌ها (افزون بر محدودیت‌های پایایی و نشان‌داری) پیشنهاد داده‌اند. از این میان می‌توان به هال[2] (2004)، ویس[3] (2004)، ساتور[4] (2009)، سانگ[5] و ویس (2010)، دانگ[6] (2012)، بارونی[7] (2013) و (2016) و هامان[8] و کلمبو[9] (2017) اشاره کرد.

در تابلو (۶) افزون بر تحلیل تبدیل گونهٔ بی‌واک /q/ به گونهٔ واک‌دار [G] در واژهٔ «تقی»، املای انگلیسی همخوان [G] به صورت <gh> نیز تحلیل شده است.

تابلو ٦- تبدیل گونهٔ بی‌واک /q/ به گونهٔ واک‌دار [G] و تحلیل چگونگی نگارش همخوان [G] با نویسه <gh>

Tableau 6- The change of voiceless /q/ to voiced [G] & the analysis of representing [G] by the diagraph <gh>

Input: /taqi/	*[q]	*[G]↔<q>	IDENT [voice]
a. ☞ [taG<gh>i]			*
b. [taG<q>i]		*!	*
c. [taq<gh>i]	*!		
d. [taq<q>i]	*!		

[1] orthographic constraints
[2] Hall
[3] Wiese
[4] Satoer
[5] Song
[6] Dong
[7] Baroni
[8] Hamann
[9] Colombo

https://doi.org/10.22108/jrl.2026.148539.1949

همان گونه که در تابلو (۶) پیداست، گزینه‌های (c) و (d) به دلیل وجود همخوان [q]، محدودیت نشانداری [q]* را نقض کرده‌اند. همان گونه که آشکار است، همخوان /q/ در گزینه (c) با نویسه <q> و در گزینه (d) با نویسه <gh> نویسه‌گردانی شده است. اما به دلیل تبدیل همخوان /q/ به همخوان [G] در دو گزینه (a) و (b) محدودیت نشانداری [q]* رعایت شده است. همخوان [G] در گزینه (b) با نویسه <q> و در گزینه (a) با نویسه <gh> نویسه‌گردانی شده است. بنابراین، گزینهٔ (b) محدودیت نویسه‌ای <q> ↔[G]* را نقض کرده است. در نتیجه، گزینهٔ (a) که این محدودیت را رعایت کرده به‌عنوان برون‌داد بهینه برگزیده شده است.

٦.١.٤. نویسهٔ <غ>

تلفظ <غ>ی عربی با <غ>ی فارسی متفاوت است؛ <غ>ی عربی متناظر با همخوان سایشی /ʁ/ و <غ>ی فارسی متناظر با همخوان انسدادی /G/ است و در واقع تلفظ آن تفاوتی با <ق>ی واک‌دار ندارد. به همین دلیل به پیروی از الفبای بین‌المللی آواشناسی، <غ>ی فارسی را همچون <ق> با همان نماد /G/ نشان می‌دهند و در املای نام‌ها از فارسی به انگلیسی با همان <gh> نویسه‌گردانی می‌کنند. نکتهٔ جالب این جاست که اعراب حرف <غ> در املای نام‌ها از عربی به انگلیسی را نیز با همان حرف <gh> نویسه‌گردانی می‌کنند که دلیلش متمایز کردن آن از نویسه‌گردانی حرف <ق> به صورت <q> است. بنابراین، یکسانیِ نویسه‌گردانی حرف <غ> در املای نام‌ها از فارسی و عربی به انگلیسی به صورت <gh> به دلایل مختلفی رخ می‌دهد.

(۱۴)	املای انگلیسی طبق تلفظ فارسی English spelling based on Persian pronunciation	املای انگلیسی طبق تلفظ عربی English spelling based on Arabic pronunciation
«اصغر»	Asghar	Asghar
«غانم»	Ghanem	Ghaanim
«غدیر»	Ghadir	Ghadeer
«غفور»	Ghafour	Ghafour
«راغب»	Ragheb	Raaghib

عامل تبدیل همخوان سایشی /ʁ/ به همخوان انسدادی [G] در زبان فارسی تسلط محدودیت نشان‌داری [ʁ]* بر محدودیت پایایی IDENT [fricative] در رتبه‌بندی (۱۵) است؛ اولی تولید همخوان سایشی [ʁ] را مجاز نمی‌شمارد و دومی تغییر در مشخصهٔ سایشی را جریمه می‌کند:

(15) *[ʁ] >> IDENT [fricative]

تبدیل همخوان سایشی /ʁ/ به همخوان انسدادی [G] به‌عنوان نمونه در نام «غدیر» در تابلو (۷) تحلیل شده است.

تابلو ۷- تبدیل همخوان سایشی /ʁ/ به همخوان انسدادی [G]

Tableau 7- The change of fricative /ʁ/ to plosive [G]

Input: /ʁadir/	*[ʁ]	IDENT [fricative]
a. ☞ [Gadir]		*
b. [ʁadir]	*!	

همان گونه که در تابلو (۷) پیداست، گزینهٔ پایای (b) به دلیل وجود همخوان [ʁ]، محدودیت نشانداری [ʁ]* را نقض کرده است. بنابراین، گزینهٔ (a) که این محدودیت را رعایت کرده به عنوان برون‌داد بهینه برگزیده شده است.

https://doi.org/10.22108/jrl.2026.148539.1949

۲.٤. نویسه‌های واکه‌ای

در این زیربخش که مبتنی بر تلفظ متفاوت نویسه‌های واکه‌ای مشترک در فارسی و عربی است، دلایل تفاوت میان املای انگلیسی نام‌های ایرانیان و اعراب مورد تحلیل قرار گرفته است.

۱.۲.٤. نویسهٔ الف

همان گونه که در مثلث واکه‌های عربی در (۲) آشکار است، در این زبان واکهٔ پسین /ɑ/ وجود ندارد، بلکه صورت کشیدهٔ واکهٔ غیرپسین /a/ وجود دارد که در آوانگاری به صورت /a:/ یا /aa/ (با دو /a/ی متوالی) نشان داده می‌شود. بر این اساس، اعراب نام‌های دارای /a/ی کشیده را هم با یک تک حرف <a> و هم با دو حرف <a>ی متوالی نویسه‌گردانی می‌کنند. از آنجا که صورت کشیدهٔ واکهٔ /a/ جزوِ واج‌های زبان فارسی نیست، به واکهٔ پسین [ɑ] تبدیل می‌شود و مانند نویسهٔ فتحه فقط با استفاده از یک تک حرف <a> نویسه‌گردانی می‌شود. از این رو، تمایزی میان واکهٔ /a/ و واکهٔ /ɑ/ در املای انگلیسی نام‌های ایرانیان وجود ندارد. این مسئله تلفظ نام‌های ایرانیان را برای غیرایرانیان دشوار می‌سازد. برای نمونه، از روی املای انگلیسی نام‌های بهرام «Bahram» و مهسا «Mahsa» مشخص نیست که کدام رخدادِ نویسهٔ <a> در این دو نام متناظر با واکهٔ /a/ یا واکهٔ /ɑ/ است. گفتنی است که این مشکل در اصل ناشی از نارسایی سامانهٔ نوشتاری زبان انگلیسی است که فاقد نویسه‌های متمایزی برای نمایش این دو واکه است. برای نمونه، نویسهٔ <a> در واژه at با واکهٔ /a/ و در واژه are با واکهٔ /ɑ/ تلفظ می‌شود.

(۱٦)	املای انگلیسی طبق تلفظ فارسی English spelling based on Persian pronunciation	املای انگلیسی طبق تلفظ عربی English spelling based on Arabic pronunciation
«زهرا»	Zahra	Zahraa
«حورا»	Houra	Houraa
«بشری»	Boshra	Bushraa
«هدا»	Hoda	Hudaa
«حسنا»	Hosna	Husnaa

رخداد فرایند تبدیل صورت کشیدهٔ واکهٔ غیرپسین /a/ (/aa/) به واکهٔ پسین [ɑ] ناشی از تسلط محدودیت نشان‌داری [aa]* بر محدودیت پایایی IDENT [-back] است که تغییر در مشخصهٔ [−پسین] را جریمه می‌کند. رتبه‌بندی (۱۷) تبیین‌کنندهٔ تبدیل واکهٔ غیرپسین /aa/ در درون‌داد عربی به واکهٔ پسین [ɑ] در برون‌داد زبان فارسی است:

(17) *[aa] >> IDENT [-back]

تبدیل واکهٔ /aa/ به [ɑ] به عنوان نمونه در نام «زهرا» در تابلو (۸) تحلیل شده است.

تابلو ۸- تبدیل واکهٔ غیرپسین /aa/ به واکهٔ پسین [ɑ]

Tableau 8- The change of [-back] vowel /aa/ to [+back] vowel [ɑ]

Input: /zahraa/	*[aa]	IDENT [-back]
a. ☞ [zahrɑ]		*
b. [zahraa]	*!	

در تابلو (۸) مسلط بودن محدودیت **[aa]*** نشان می‌دهد که تولید واکهٔ غیرپسین کشیدهٔ **[aa]** در فارسی مجاز نیست. گزینهٔ پایای (b) این محدودیت را نقض کرده است؛ ولی گزینهٔ (a) که این محدودیت را رعایت کرده، به‌عنوان برون‌داد بهینه برگزیده شده است.

https://doi.org/10.22108/jrl.2026.148539.1949

۲.۲.٤. نویسهٔ کسره

همان گونه که در مثلث واکه‌های عربی در (۲) آشکار است، زبان عربی فصیح دارای واکهٔ کوتاه و افراشتهٔ /ɪ/ و فاقد واکهٔ نیم‌افراشتهٔ /e/ است. واکهٔ /ɪ/ متناظر با نویسهٔ «کسره» در زبان عربی است. در واقع تلفظ اصلی نشانهٔ «کسره» در این زبان به صورت /ɪ/ است، نه /e/. برعکسِ زبان عربی، زبان فارسی دارای واکهٔ /e/ و فاقد واکهٔ /ɪ/ است. از آنجا که واکهٔ /ɪ/ جزوِ واکه‌های زبان فارسی نیست، نشانهٔ کسره در زبان فارسی برای واکهٔ نیم‌افراشتهٔ /e/ به کار می‌رود. مانند تلفظ عبارت «بسم‌الله» که در عربی [bɪs.mɪl.laah] و در فارسی [bes.mel.lɑh] تلفظ می‌شود. بر همین اساس، نویسهٔ کسره که در الفبای عربی متناظر با واکهٔ /ɪ/ است، در الفبای فارسی متناظر با واکهٔ /e/ می‌باشد. از این رو، اعراب نام‌های دارای کسره را غالباً با حرف <i> و در مواردی با حرف <e> نویسه‌گردانی می‌کنند. ولی ایرانیان کسره را با استفاده از <e> نویسه‌گردانی می‌کنند.

(۱۸)	املای انگلیسی طبق تلفظ فارسی English spelling based on Persian pronunciation	املای انگلیسی طبق تلفظ عربی English spelling based on Arabic pronunciation
«صابر»	Saber	Saabir
«ناصر»	Naser	Naasir
«عماد»	Emad	Imaad
«عادل»	Adel	Adil
«صادق»	Sadegh	Sadiq

گفتنی است موارد ویژه‌ای وجود دارد که در سطح بین‌المللی نویسه‌گردانی کسره در نام‌های ایرانی با استفاده از حرف <i> رایج‌تر از حرف <e> است. بنابراین، ایرانیان نیز سبک نویسه‌گردانی عربی را به کار برده‌اند. برای نمونه، به رغم این که املای انگلیسی درست شهر اصفهان به‌صورت Esfahan است، در سطح بین‌المللی بیشتر به‌صورت Isfahan نوشته می‌شود.

رخداد فرایند تبدیل واکهٔ افراشتهٔ /ɪ/ به واکهٔ نیم‌افراشتهٔ [e] ناشی از تسلط محدودیت نشان‌داری [ɪ]* بر محدودیت پایایی [high] IDENT است که تغییر در مشخصهٔ افراشته را جریمه می‌کند. رتبه‌بندی (۱۹) تبیین‌کنندهٔ تبدیل واکهٔ افراشتهٔ [ɪ] در زبان عربی به واکهٔ نیم‌افراشتهٔ [e] در زبان فارسی است:

(19) *[ɪ] >> IDENT [high]

تغییر تلفظ نشانهٔ کسره از /ɪ/ در عربی به [e] در زبان فارسی به عنوان نمونه در نام «صابر» در تابلو (۹) تحلیل شده است.

تابلو ۹- تغییر تلفظ نشانهٔ کسره از /ɪ/ در زبان عربی به [e] در زبان فارسی

Tableau 9- The change of the pronunciation of Kasrah diacritic from /ɪ/ in Arabic to [e] in Persian

Input: /saabɪr/	*[ɪ]	IDENT [high]
a. ☞ [sɑber]		*
b. [saabɪr]	*!	

همان گونه که در تابلو (۹) پیداست، گزینهٔ پایای (b) به دلیل وجود واکهٔ [ɪ]، محدودیت نشانداری [ɪ]* را نقض کرده است. بنابراین گزینهٔ (a) که این محدودیت را رعایت کرده به‌عنوان برون‌داد بهینه برگزیده شده است.

https://doi.org/10.22108/jrl.2026.148539.1949

۳.۲.٤. نویسهٔ واکه‌ای <ی>

طبق مثلث واکه‌های عربی در (۲)، در این زبان دو واکهٔ کوتاه /ɪ/ و کشیدهٔ /i/ وجود دارد. همان گونه که در بخش پیشین بحث شد اعراب نام‌های دارای نویسهٔ کسره (واکهٔ /ɪ/) را غالباً با حرف <i> و در مواردی با حرف <e> نویسه‌گردانی می‌کنند. در این بخش به چگونگی نویسه‌گردانی حرف <ی> (واکهٔ کشیدهٔ /i/) پرداخته می‌شود. اعراب برای تمایز املای انگلیسیِ نام‌های دارای نویسهٔ کشیدهٔ <ی> از نویسهٔ کوتاه کسره، معمولاً از توالی دو نویسهٔ <e> به صورت <ee> بهره می‌برند تا کشش <ی> را نشان دهند. ولی به دلیل نبودِ واکهٔ کوتاه /ɪ/ در زبان فارسی، نیازی به نشان دادن تمایز این واکهٔ کوتاه با واکهٔ کشیده /i/ در املای انگلیسی نام‌های ایرانیان وجود ندارد. ازاین‌رو، نام‌های ایرانیان فقط با استفاده از یک تک نویسهٔ <i> نویسه‌گردانی می‌شود که شیوه‌ای رایج و جاافتاده نزد ایرانیان است:

(۲۰)	املای انگلیسی طبق تلفظ فارسی English spelling based on Persian pronunciation	املای انگلیسی طبق تلفظ عربی English spelling based on Arabic pronunciation
«حمید»	Hamid	Hameed
«نصیر»	Nasir	Naseer
«امین»	Amin	Ameen
«مجید»	Majid	Majeed
«کریم»	Karim	Kareem
«نسرین»[1]	Nasrin	Nasreen

گفتنی است که در پژوهش پیشِ رو این مورد از تفاوت املایی میان فارسی و عربی در چارچوب نظریهٔ بهینگی تحلیل نشده است؛ زیرا درون‌داد عربی و برون‌داد فارسی به لحاظ واکهٔ کشیده /i/ یکسان است و از درون‌داد تا برون‌داد تغییری در تلفظ این واکه رخ نداده تا بتوان آن را در چارچوب نظریه بهینگی تحلیل کرد.

٤.۲.٤. نویسهٔ ضَمه

همان گونه که در مثلث واکه‌های عربی در (۲) آشکار است، زبان عربی دارای واکهٔ کوتاه و افراشتهٔ /ʊ/ و فاقد واکهٔ نیم‌افراشتهٔ /o/ است. واکهٔ /ʊ/ متناظر با نویسهٔ «ضمه» در زبان عربی است. در واقع تلفظ اصلی نشانهٔ «ضمه» در این زبان به صورت /ʊ/ است، نه /o/. برعکسِ زبان عربی، زبان فارسی دارای واکهٔ /o/ و فاقد واکهٔ /ʊ/ است. از آنجا که واکهٔ /ʊ/ جزو واکه‌های زبان فارسی نیست، نویسهٔ «ضمه» در زبان فارسی برای واکهٔ نیم‌افراشتهٔ /o/ به کار می‌رود. مانند تلفظ واژهٔ «دنیا» که در عربی [dʊnjaa] و در فارسی [donjɑ] تلفظ می‌شود. بر همین اساس، «ضمه» که در الفبای عربی متناظر با واکهٔ /ʊ/ است، در الفبای فارسی متناظر با واکهٔ /o/ می‌باشد. از این رو، اعراب نام‌های دارای «ضمه» را غالباً با حرف <u> و در مواردی با حرف <o> نویسه‌گردانی می‌کنند. ولی ایرانیان «ضمه» را با استفاده از <o> نویسه‌گردانی می‌کنند:

[1] نسرین نامی پارسی است که میان اعراب بسیار رایج است.

https://doi.org/10.22108/jrl.2026.148539.1949

املای انگلیسی طبق تلفظ عربی English spelling based on Arabic pronunciation	املای انگلیسی طبق تلفظ فارسی English spelling based on Persian pronunciation	(۲۱)
Muhammad	Mohammad	«محمد»
Bushraa	Boshra	«بشری»
Hudaa	Hoda	«هدا»
Husnaa	Hosna	«حسنا»
Thurayyaa	Sorayyaa	«ثریا»

رخداد فرایند تبدیل واکهٔ افراشتهٔ /ʊ/ به واکهٔ نیم‌افراشتهٔ [o] ناشی از تسلط محدودیت نشان‌داری [ʊ]* بر محدودیت پایایی [high] IDENT است که تغییر در مشخصهٔ افراشته را جریمه می‌کند. رتبه‌بندی (۲۲) تبیین‌کنندهٔ تبدیل واکهٔ افراشته [ʊ] در زبان عربی به واکهٔ نیم‌افراشتهٔ [o] در زبان فارسی است:

(22) *[ʊ] >> IDENT [high]

تغییر تلفظ نشانهٔ ضمه از /ʊ/ در عربی به [o] در فارسی به عنوان نمونه در نام «محمد» در تابلو (۱۰) تحلیل شده است.

تابلو ۱۰- تغییر تلفظ نشانهٔ ضمه از /ʊ/ در زبان عربی به [o] در زبان فارسی

Tableau 10- The change of the pronunciation of dammah diacritic from /ʊ/ in Arabic to [o] in Persian

Input: /mʊhammad/	*[ʊ]	IDENT [high]
a. ☞ [mohammad]		*
b. [mʊhammad]	*!	

همان گونه که در تابلو (۱۰) پیداست، گزینهٔ پایای (b) به دلیل وجود واکهٔ [ʊ]، محدودیت نشانداری [ʊ]* را نقض کرده است. بنابراین گزینهٔ (a) که این محدودیت را رعایت کرده به عنوان برون‌داد بهینه برگزیده شده است.

۵.۲.٤. نام‌های مختوم به نویسهٔ «های تأنیث»

«های تأنیث» یک نویسه است که در انتهای اسم یا صفت در زبان عربی وجود دارد. نام‌هایی که دارای این نویسه هستند با /a/ی پایانی تلفظ می‌شوند. به رغم عدم تلفظ نویسهٔ <ه>ی «های تأنیث»، این نویسه در املای انگلیسیِ نام‌های عربی و فارسی با حرف <h> نویسه‌گردانی می‌شود. ضمن این که واکه /a/ی پایانی در فارسی به [e] تبدیل می‌شود.

املای انگلیسی طبق تلفظ عربی English spelling based on Arabic pronunciation	املای انگلیسی طبق تلفظ فارسی English spelling based on Persian pronunciation	(۲۳)
Faatimah	Fatemeh	«فاطمه»
Nafeesah	Nafiseh	«نفیسه»
Asiyah	Asiyeh	«آسیه»
Khadeejah	Khadijeh	«خدیجه»
Fareedah	Farideh	«فریده»

گفتنی است که به رغم وجود نویسهٔ <h> در املای انگلیسی این واژه‌ها، گویشوران بومی زبان انگلیسی همخوان /h/ را تلفظ نمی‌کنند؛

https://doi.org/10.22108/jrl.2026.148539.1949

زیرا طبق واج‌آرایی زبان انگلیسی همخوان /h/ در انتهای هیچ واژه یا به سخنی فنی‌تر در پایانهٔ هیچ هجایی وجود ندارد و گویشوران بومی زبان انگلیسی به طور معمول قادر به تلفظ این همخوان در این جایگاه‌ها در واژه‌های زبان‌های دیگر نیستند. مانند واژه‌های «شاه» و «تهران» که گویشوران بومی زبان انگلیسی آنها را به ترتیب [ʃɑ] و [terɑn] تلفظ می‌کنند(ر.ک. فرهنگ آنلاین کمبریج). بنابراین، مشکلی از بابت درج نویسهٔ <h> در املای انگلیسی این واژه‌ها پیش نمی‌آید.

نویسه‌گردانیِ «های تأنیث» به صورت حرف <h> در املای انگلیسیِ این نام‌ها در فارسی و عربی دلایل متفاوتی دارد. در منابع عربی دلیلی برای این مسئله ذکر نشده است. ولی از دیدگاه نویسندگان پژوهش پیشِ رو دو دلیل دستوری و آوایی وجود دارد؛ دلیل دستوری این است که با درج نویسهٔ <h> جنسیت مونث آن نام، که در زبان عربی بسیار مهم است، نشان داده می‌شود. نیز دلیل آوایی این است که با درج نویسهٔ <h> پس از نویسهٔ <a>، از تلفظ اشتباه این نویسهٔ واکه‌ای به صورت واکهٔ /aa/ی کشیده جلوگیری می‌شود.

اما دلیل درج نویسهٔ <h> در املای انگلیسی این نام‌ها در فارسی با دلیل درج آن در عربی تفاوت دارد. همان گونه که پیش‌تر بیان شد، واکهٔ /a/ی پایانی که در درون‌داد عربی این واژه‌ها وجود دارد در برون‌داد، یعنی در زبان فارسی به واکهٔ [e] تبدیل می‌شود. زیرا به استثنای دو واژهٔ « وَ» و « نَه» آخرین واج هیچ واژه‌ای در زبان فارسی واکهٔ /a/ نیست. مانند نمونه‌های زیر:

/nafisa/ → [nafise] /faatima/ → [fɑteme]

بسیار دیده شده که برخی افراد نویسه <h> را در املای انگلیسی نام خود نمی‌آورند. زیرا به اشتباه می‌پندارند که چون این نویسه تلفظ نمی‌شود نوشتن آن لازم نیست. ولی اگر به انتهای املای انگلیسی این قبیل نام‌ها نویسهٔ <h> اضافه نشود اشتباهات تلفظی زیر پیش می‌آید:

– نوشتن نامی همچون «فاطمه» به‌صورت Fateme احتمالاً موجب تلفظ آن به‌صورت [fɑtem]، یعنی بدون /e/ی پایانی می‌شود؛ زیرا در زبان انگلیسی نویسهٔ <e> در انتهای واژه‌ها تلفظ نمی‌شود. نیز طبق واج‌آرایی زبان انگلیسی هیچ واژه‌ای در این زبان به واکهٔ /e/ ختم نمی‌شود. به همین دلیل است که نویسهٔ <e> در انتهای واژه‌هایی همچون come، tore و sure تلفظ نمی‌شود. [۱]

– نوشتن نامی همچون «نفیسه» به صورت Nafise احتمالاً موجب تلفظ آن به صورت /nefais'/ می‌شود؛ زیرا در زبان انگلیسی بافت CiCe یعنی بافتی که میان دو نویسهٔ همخوانی C، نویسهٔ واکه‌ای <i> وجود داشته باشد و در انتها نویسهٔ واکه‌ای <e> وجود داشته باشد، غالباً با واکه مرکب [ai] به صورت [CaiC] تلفظ می‌شود. مانند تلفظ واژه‌های time، nine و five که به ترتیب به صورت [taim]، [nain] و [faiv] تلفظ می‌شوند.

گفتنی است که مشکل تلفظی‌ای که عدم درج نویسهٔ <h> در انتهای نام‌ها ایجاد می‌کند محدود به نام‌های دارای «های تانیث» نیست. برای نمونه، بسیار دیده شده که برخی‌ها که در انتهای نام خانوادگی‌شان واژه «زاده» دارند نیز املای انگلیسی آن را بدون درج این نویسه یعنی به صورت <zade> می‌نویسند. این اشتباه باعث می‌شود که این واژه به صورت [zeid] تلفظ شود؛ زیرا در زبان انگلیسی بافت [CaCe] یعنی بافتی که میان دو نویسهٔ همخوانی، نویسهٔ واکه‌ای <a> وجود داشته باشد و در انتها نویسهٔ واکه‌ای <e> وجود داشته باشد، غالباً با واکهٔ مرکب [ei] به‌صورت [CeiC] تلفظ می‌شود. مانند تلفظ واژه‌های make، fate و save که به ترتیب به‌صورت [meik]، [feit] و [seiv] تلفظ می‌شوند.

عامل رخداد تبدیل واکهٔ /a/ی پایانی به واکهٔ [e] در بافت انتهای واژه‌های فارسی معیار محدودیت نشانداری [a]* است که تولید واکهٔ [a] در انتهای واژه را مجاز نمی‌شمارد. محدودیت پایایی IDENT [low] که تغییر در مشخصهٔ افتاده را جریمه می‌کند در برابر محدودیت [a]* قرار دارد. رتبه‌بندی (۲۴) تبیین‌کنندهٔ تبدیل واکهٔ /a/ی پایانی به واکهٔ [e] است:

(24) *a] >> IDENT [low]

تبدیل واکهٔ /a/ی پایانی به [e] برای نمونه در نام «**فریده**» در تابلو (۱۱) تحلیل شده است.

---

[۱] . در زبان انگلیسی نویسهٔ <e>ی پایانی تنها در نام آلمانیِ Wernicke('s area) تلفظ می‌شود که آن هم به‌صورت واکه شوا یا /i/ است، نه واکهٔ /e/.

https://doi.org/10.22108/jrl.2026.148539.1949

تابلو ۱۱- تبدیل واکهٔ /a/ی پایانی به واکهٔ [e]

Tableau 11- The change of word-final /a/ to [e]

Input: /farida/	*a]	IDENT [low]
a. ☞ [faride]		*
b. [farida]	*!	

همان گونه که در تابلو (۱۱) پیداست، گزینهٔ پایای (b) به دلیل وجود واکهٔ [a]ی پایانی، محدودیت نشانداری [a*] را نقض کرده است. بنابراین، گزینهٔ (a) که این محدودیت را رعایت کرده به‌عنوان برون‌داد بهینه برگزیده شده است.

٦.٢.٤. نام‌های مختوم به نویسهٔ تای تأنیث <ة>

نویسهٔ «های تأنیث» عربی که املای انگلیسی آن در بخش پیشین تحلیل شد در اصل در زبان عربی نویسهٔ «تای تأنیث» (<ۀ>ی گرد یا <ۀ>ی دونقطه‌ای یا تای مربوطه) بوده است. این نویسه به خط فارسی راه نیافته و جزو الفبای زبان فارسی نیست. در زبان عربی نویسهٔ تای تأنیث مثلاً در واژهٔ «آیة» تلفظ نمی‌شود. ولی در وضعیتی که واژه‌ای در پی آن بیاید تلفظ می‌شود؛ مانند واژهٔ مرکب آیةالله. این نویسه در املای زبان فارسی در برخی نام‌ها و حتی مقوله دستوری اسم[1] به نویسهٔ <ت> تبدیل شده و به‌صورت همخوان [t] تلفظ می‌شود؛ از این رو، واژهٔ آیةالله در خط فارسی «آیت‌الله» نوشته می‌شود. همان گونه که در نام‌های (۲۵) آشکار است، درج و تلفظ <ت> در املای فارسی باعث درج و تلفظ نویسهٔ <t> در املای انگلیسی نیز شده است.

(۲۵)	املای انگلیسی طبق تلفظ فارسی English spelling based on Persian pronunciation	املای انگلیسی طبق تلفظ عربی English spelling based on Arabic pronunciation
«هدایت»	Hedayat	Hidaayah
«بهجت»	Behjat	Bihjah
«آیت»	Ayat	Aayah
«کفایت»	Kefayat	Kifaayah
«حشمت»	Heshmat	Hishmah

با رخداد درج پایانی همخوان [t]، واکهٔ /a/ دیگر در انتهای این نام‌ها قرار ندارد. در نتیجه، این نام‌ها مشمول شرایط محدودیت نشانداری [a*]، که تولید واکهٔ [a] را در انتهای واژه منع می‌کند، نیستند. به سخنی دیگر، این نام‌ها این محدودیت را نقض نمی‌کنند.

عامل رخداد درج پایانیِ همخوان [t] محدودیت نویسه‌ای [t]↔<ـهٔ> است:

(۲۶) نویسهٔ تای تأنیث باید به صورت [t] تلفظ شود. [t]↔<ـة>

از آنجا که این محدودیت نویسه‌ای موجب درج همخوان [t] می‌شود که در برون‌داد وجود ندارد، محدودیت پایایی ضد درجِ DEP که هرگونه درجی را در برون‌داد جریمه می‌کند در برابر آن قرار دارد. رتبه‌بندی (۲۷) که از افزودن این دو محدودیت به رتبه‌بندی (۲۴) فرمول‌بندی شده، این فرایند را تبیین می‌کند.

(27) *a] >> IDENT [low], <ـة>↔[t] >> DEP

تلفظ نویسهٔ تای تأنیث به‌صورت [t] در در نام «بهجت» در تابلو (۱۲) تحلیل شده است.

[1]. مانند تبدیل تسلیهٔ، حقیقهٔ و حرکهٔ در املای عربی به ترتیب به تسلیت، حقیقت و حرکت در املای زبان فارسی.

https://doi.org/10.22108/jrl.2026.148539.1949

تابلو ۱۲- تلفظ نویسهٔ تای تأنیث به‌صورت [t] در نام «بهجت»

Tableau 12- The pronunciation of tāʾ marbūṭa as [t]

Input: **/bihdʒa/**	*a]	IDENT [low]	<ـة>↔[t]	DEP
a. ☞ [behdʒat]				*
b. [behdʒe]		*!	*	
c. [bihdʒa]	*!	*		

همان گونه که در تابلو (۱۲) پیداست، نخست گزینهٔ پایای (c) به دلیل وجود واکهٔ /a/ی پایانی، محدودیت نشانداری [a]* را نقض کرده است. سپس گزینهٔ (b) به دلیل تبدیل واکهٔ افتادهٔ /a/ به واکهٔ نیم‌افراشتهٔ [e]، محدودیت پایایی IDENT [low] را نقض کرده است. بنابراین گزینهٔ (a) که این دو محدودیت را رعایت کرده به‌عنوان برون‌داد بهینه برگزیده شده است.

۵. نتیجه‌گیری

طبق یافته‌های این پژوهش، تفاوت املای انگلیسی نام‌های ایرانیان و اعراب عمدتاً ناشی از تلفظ متفاوت نویسه‌های مشترک فارسی و عربی و تفاوت میان واج‌شناسی این دو زبان است. همچنین، میزان انطباق‌پذیری سامانه نوشتاری زبان انگلیسی با سامانه‌های نوشتاری این دو زبان و شیوه‌های رایج و جاافتاده این دو زبان در نویسه‌گردانی از دیگر دلایل تفاوت میان املای انگلیسی نام‌های مشترک ایرانیان و اعراب است. خلاصه‌ای از این دلایل در زیر بیان شده است:

نویسه‌گردانی حرف <و> از عربی به انگلیسی با حرف <w> و از فارسی به انگلیسی با حرف <v> انجام می‌شود.

<ق>ی عربی به صورت بی‌واک و <ق>ی فارسی به صورت واک‌دار است. از این رو، نویسه‌گردانی حرف <ق> در نام‌ها از عربی به انگلیسی با حرف <q> و از فارسی به انگلیسی غالباً با <gh> انجام می‌شود:

در زبان فارسی تفاوتی میان تلفظ دو نویسه <غ> و <ق> وجود ندارد. به همین دلیل در الفبای بین‌المللی فونتیک <غ>ی فارسی را همچون <ق> با همان نماد /G/ نشان می‌دهند و در املای نام‌ها از فارسی به انگلیسی با <gh> نویسه‌گردانی می‌کنند. حرف <غ> در املای نام‌ها از عربی به انگلیسی نیز با همان حرف <gh> نویسه‌گردانی می‌شود که دلیلش متمایز کردن آن از نویسه‌گردانی حرف <ق> به صورت <q> است. بنابراین، یکسانی نویسه‌گردانی حرف <غ> در املای نام‌ها از فارسی و عربی به انگلیسی به صورت <gh> به دلایل مختلفی رخ می‌دهد.

اعراب نام‌های دارای /a/ی کشیده را هم با یک حرف <a> و هم با دو حرف <a>ی متوالی نویسه‌گردانی می‌کنند. از آنجا که صورت کشیدهٔ واکهٔ /a/ جزو واج‌های زبان فارسی نیست، به واکهٔ پسین [ɑ] تبدیل می‌شود و مانند نویسهٔ فتحه فقط با استفاده از یک تک حرف <a> نویسه‌گردانی می‌شود. از این رو، تمایزی میان واکهٔ /a/ و واکهٔ /ɑ/ در املای انگلیسی نام‌های ایرانیان وجود ندارد. این مسئله تلفظ نام‌های ایرانیان را برای غیرایرانیان دشوار می‌سازد. این مشکل در اصل ناشی از نارسایی سامانهٔ نوشتاری زبان انگلیسی است که فاقد نویسه‌های متمایزی برای نمایش این دو واکه است.

نویسهٔ کسره در الفبای عربی متناظر با واکهٔ /ɪ/ و در الفبای فارسی متناظر با واکهٔ /e/ می‌باشد. از این رو، اعراب نام‌های دارای کسره را غالباً با حرف <i> و در مواردی با حرف <e> نویسه‌گردانی می‌کنند. ولی ایرانیان کسره را با استفاده از <e> نویسه‌گردانی می‌کنند. البته مواردی وجود دارد که نویسه‌گردانی کسره در نام‌های ایرانی با استفاده از حرف <i> جاافتاده‌تر از حرف <e> در جهان است. بنابراین، ایرانیان نیز سبک نویسه‌گردانی عربی را به کار می‌برند. مانند املای انگلیسی شهر اصفهان که غالباً به‌صورت Isfahan نوشته می‌شود.

https://doi.org/10.22108/jrl.2026.148539.1949

در عربی برای تمایز املای انگلیسیِ نام‌های دارای نویسهٔ کشیدهٔ <ی> از نویسهٔ کوتاه کسره، معمولاً از توالی دو نویسه <e> به‌صورت <ee> بهره می‌برند تا کشش <ی> را نشان دهند. ولی به دلیل نبودِ واکهٔ کوتاه /ɪ/ در زبان فارسی، نیازی به نشان دادن تمایز این واکهٔ کوتاه با واکهٔ کشیده /i/ در املای انگلیسی نام‌ها وجود ندارد. ازاین‌رو، نام‌های ایرانیان فقط با استفاده از یک تک نویسهٔ <i> نویسه‌گردانی می‌شود که شیوه‌ای رایج و جاافتاده است.

نویسهٔ «ضمه» در الفبای عربی متناظر با واکهٔ /ʊ/ و در الفبای فارسی متناظر با واکهٔ /o/ می‌باشد. از این رو، اعراب نام‌های دارای «ضمه» را غالباً با حرف <u> و در مواردی با حرف <o> نویسه‌گردانی می‌کنند. ولی ایرانیان «ضمه» را با استفاده از <o> نویسه‌گردانی می‌کنند:

به رغم عدم تلفظ نویسهٔ <ه> در «های تأنیث»، این نویسه در املای انگلیسیِ نام‌های عربی و فارسی با حرف <h> نویسه‌گردانی می‌شود. گویشوران بومی زبان انگلیسی همخوان /h/ را تلفظ نمی‌کنند. زیرا طبق واج‌آرایی زبان انگلیسی همخوان /h/ در انتهای هیچ واژه یا به سخنی فنی‌تر در پایانه هیچ هجایی وجود. بنابراین، مشکلی از بابت درج نویسه <h> در املای انگلیسی این واژه‌ها پیش نمی‌آید.

نویسه‌گردانی «های تأنیث» به‌صورت حرف <h> در املای انگلیسی این نام‌ها در فارسی و عربی دلایل متفاوتی دارد. دو دلیل دستوری و آوایی وجود دارد. اما دلیل درج نویسه <h> در املای انگلیسی این نام‌ها در فارسی با دلیل درج آن در عربی تفاوت دارد. اگر به انتهای املای انگلیسی این قبیل نام‌ها نویسه <h> اضافه نشود اشتباهات تلفظی زیر پیش می‌آید:

– نامی همچون فاطمه احتمالاً به‌صورت [fɑtem]، یعنی بدون /e/ی پایانی تلفظ می‌شود؛ زیرا طبق واج‌آرایی زبان انگلیسی هیچ واژه‌ای در این زبان به واکهٔ /e/ ختم نمی‌شود.

– نامی همچون نفیسه احتمالاً به‌صورت /ˈnefais/ تلفظ می‌شود؛ زیرا در زبان انگلیسی بافت [CiCe] یعنی بافتی که میان دو نویسهٔ همخوانی، نویسهٔ واکه‌ای <i> وجود داشته باشد و در انتها نویسهٔ واکه‌ای <e> وجود داشته باشد، غالباً با واکهٔ مرکب [ai] به صورت [CaiC] تلفظ می‌شود.

نویسهٔ تایِ تأنیث در املای زبان فارسی در برخی واژه‌ها به نویسهٔ <ت> تبدیل شده و به‌صورت همخوان [t] تلفظ می‌شود که باعث درج و تلفظ نویسهٔ <t> در املای انگلیسی نیز شده است.

منابع فارسی

استاندارد ملی ایران. (۱۴۰۲). *نویسه گردانی فارسی به لاتینی*. شماره ۱-۲۳۴۸۱(چاپ اول).

استاندارد ملی ایران. (۱۴۰۴). *واج‌نویسی فارسی معیار*. شماره ۲-۲۳۴۸۱ (چاپ اول).

جم، بشیر. (۱۴۰۳الف). مقایسهٔ چگونگی جایگزینی واکه‌های کوتاهِ وام‌واژه‌های انگلیسی و عربی در زبان فارسی. *زبانشناسی و گویش‌های خراسان* (۲)*۱۶*، ۱۲۷-۱۰۷. 10.22067/jlkd.2024.88896.1253

جم، بشیر. (۱۴۰۳ب). مقایسهٔ چگونگی جایگزینی همخوان‌های دندانی در (وام)واژه‌های انگلیسی و عربی. *پژوهش‌های زبانی* (۲)۲۹، ۷۰-۵۳ . https://doi.org/10.22059/jolr.2024.378926.666889

جم، بشیر. و رزمدیده، پریا. (۱۳۹۷). بررسی تطبیقی جایگزینی واج‌های ملازیِ وام‌واژهای عربی در فارسی معیار و گویش رودباری (کرمان) در چارچوب نظریهٔ بهینگی. *زبان‌پژوهی ۲۶*، ۶۶- ۴۵. 10.22051/JLR.2017.10288.1136

کامبوزیا، عالیه و هاشمی، افتخارسادات. (۱۳۹۴). انطباق واجی واکه‌های وام‌واژه‌های زبان عربی در فارسی؛ رویکرد بهینگی. *جستارهای زبانی* ۶، ۲۵۷- ۲۲۹. https://lrr.modares.ac.ir/article_6436.html

References

AbdulJaleel, N., & Larkey, L. S. (2003). *Statistical transliteration for English-Arabic cross language information retrieval, CIKM 2003*. Proceedings of the twelfth internation conference on information and knowledge management.

New Orleans, LA.
Al Abdely, A. A., & Ali, M. J. (2023). Acoustic analysis of Iraqi arabic simple vowels. *Dirasat: Human and Social Sciences 50*(5), 421–436.
Al-Jarf, R. E. (2022). Variant transliterations of the same arabicArabic personal names on Facebook. *International Journal of English Language Studies 4*(4), 79-90. https://doi.org/10.32996/ijels.2022.4.4.11
Almahameed, N. A., Abbadi, R. M., & Almahameed, A. A. (2017). Between languages and cultures: Arabic into English transliteration in English travel literature. *International Journal of Applied Linguistics and English Literature 6*(6), 235- 245.
Al-Mazrouei, A., Negm, A., & Kulikov, V. (2023). The vowel system of Qatari Arabic: Evidence for peripheral/non-peripheral distinction between long and short vowels. *Journal of the International Phonetic Association 54*(1), 1-19. https://doi.org/10.1017/S0025100323000117
Al-Onaizan, Y., & Knight, K. (2002). Machine transliteration of names in arabic text, *ACL workshop on computational approaches to semitic languages*.
Al-Salman, A. (2008). Phonetic variations in Arabic-English transliteration. *Linguistic Journal 4*(2), 45-58.
Akuamah, A., & Odoom, J. (2023). Phonological adaptation of Arabic names in Atebubu (Bono East Region, Ghana). *Studies in African Languages and Cultures 57*, 175-192. https://doi.org/10.32690/SALC57.8
Baroni, A. (2013). Eye dialect and casual speech spelling: orthographic variation in OT, *Writing Systems Research 5*, 24-53. https://doi.org/10.1080/17586801.2013.808155
Baroni, A. (2016). Constraint interaction and writing systems typolog. *Dossiers d'HEL, SHESL, Écriture(s) et représentations du langage et des langues 9*, 290-303.
Campbell, L. (1998). *Historical Linguistics: An Introduction*. Edinburgh University Press.
Davies, E. E. (2003). A Goblin or a dirty nose? The treatment of culture-specific references in translations of the Harry Potter Books. *Translator 9*(1), 65–100. https://doi.org/10.1080/13556509.2003.10799146
Dong, X. (2012). *What Borrowing Buys Us: A Study of Chinese Loanword Phonology*. PhD dissertation, Universiteit Utrecht.
Ercilasun, A. B. (1999). The Acceptance of the Latin Alphabet in the Turkish World. *Studia Orientalia 87*, 63-70.
Freeman, A. T., Condon S, L. & Ackerman, C. M. (2006). Cross linguistic name matching in English and Arabic: A "one to many mapping" extension of the Levenshtein edit distance algorithm, *Proceedings of the Human Language Technology Conference of the North American Chapter of the ACL* (pp. 471–478). New York Press.
Gusdian, R. I. & Lestiono, R. (2021). English and Arabic Vowels: Ferreting Out the Similarity for Bridging Pronunciation Accuracy. *Journal of English Language Teaching and Linguistics 6*(2), 297-306. http://dx.doi.org/10.21462/jeltl.v6i2.544
Habash, N., Soudi, A., & Buckwalter, T. (2007). On Arabic transliteration. In A. Soudi, A. van den Bosch, G. Neumann (Eds.), *Arabic computational morphology: Knowledge- based and empirical methods* (pp. 15- 22). Springer.
Hall, T. 2004. Assibilation in Modern German. *Lingua 114*, 1035–1062. 10.1016/S0024-3841(03)00112-8
Hamann, S. & Colombo. I. E. (2017). A formal account of the interaction of orthography and perception: English intervocalic consonants borrowed into Italian. *Natural Language and Linguistic Theory 35*, 683–714. https://doi.org/10.1007/s11049-017-9362-3
Hermans, T. (1988). On Translating Proper Names, with Reference to De Witte and Max Havelaar. In M. Wintle & P. Vincent (Eds.), *Modern Dutch Studies: Essays in Honour of Peter King* (pp. 1988, 11-24). The Athlone Press.
Huthaily, K. (2003). *Contrastive Phonological Analysis of Arabic and English* (University of Montana).
Institute of Standards and Industrial Research of Iran. (2023). Transliteration of Persian script into Roman script (ISIRI Number 1-23481, 1st ed.) [In Persian]
Institute of Standards and Industrial Research of Iran. (2025). Standard Persian Phonetic Transcription (ISIRI Number 2-23481, 1st ed.) [In Persian]
Jam, B. (2024a). Substitution of Short Vowels in English and Arabic Words borrowed by Persian: A Comparative Study. *Journal of Linguistics and Khorasan Dialects 16*(2), 127-107 [In Persian]
Jam, B. (2024b). Substitution of Dental Consonants in English and Arabic (Loan) Words by Persian Speakers: A Comparative Study. *Journal of Language Research 29*(2), 53-70. [In Persian]
Jam, B. & Razmdideh, P. (2018). Substitution of uvular consonants of Arabic loanwords in standard Persian and Roudbari dialect: a comparative study within the framework of Optimality theory. *Zabanpazhuhi (Journal of Language Research) 26*, 45-66. [In Persian]
Kang, Y. (2011). Loanword phonology. In A. Calabrese, W.L. Wetzels (Eds.) *The Blackwell Companion to Phonology* (Vol. 4, pp. 2258-2282). Wiley-Blackwell. https://doi.org/10.1002/9781444335262.wbctp0095Digital Object Identifier (DOI)
Kambouzia, A. & Hashemi, E. (2015). Phonological Adaptation of Vowels of Arabic loanwords in Persian: An Optimality Theoretic account. *Language Related Research 6*(7), 229-257. [In Persian]
Kashani, M. M., Popowich, F. & Sadat, F. (2005). *Automatic transliteration of proper nouns from Arabic to English,*

school of computing science, Simon Fraser University, National Research Council of Canada.

Prince, A., & Smolensky, P. (1993/2004). *Optimality theory: constraint interaction in generative grammar*. Blackwell.

Satoer, D. (2009.) *Having FAITH in reading and spelling. An Optimality Theoretic study of Dutch children with poor reading skills*. Master thesis. Utrecht University.

Song, H. J. & Wiese, R. (2010). Resistance to complexity interacting with visual shape–German and Korean orthography, Writing. *Systems Research 2*(2), 87-103. https://doi.org/10.1093/wsr/wsq010

Tymoczko, M. (1999). *Translation in a Postcolonial Context: Early Irish Literature in English Translation* (1st ed.). Routledge.

Wiese, R. (2004). How to optimize orthography. *Written Language & Literacy 7*(2), 305–331. https://doi.org/10.1075/wll.7.2.08wie

Yilmaz, K. (2011). Critical examination of the alphabet and language reforms implemented in the early years of the Turkish republic. *Journal of Social Studies Education Research 2*(1), 59-82. https://www.jsser.org/index.php/jsser/article/viewFile/96/91